

Jordmorsak er det viktigste

Det er en kamplysten Dnj-leder som gjør seg klar for et nytt år med stortingsvalg og mange muligheter for å få frem viktige saker for kvinnehelse og jordmødres arbeidsfelt. Helst vil Kirsten Jørgensen prioritere tiden sin på det Dnjs saker og medlemmer. Å ta del i en debatt med andre fagforeninger i sosiale medier om hvem som gjør mest for jordmødre vil hun helst heve seg over.

Tekst og foto: Eddy Grønset

– Får jeg frem hva Dnj gjør og mener, så er jeg fornøyd, sier hun.

Året startet nemlig med en gladnyhet. Helseministeren vil nå at helseforetakene må dokumentere om de greier å oppfylle kvalitetskravet om én-til-én-omsorg av jordmor for kvinner i aktiv fødsel.

– Dette er noe Dnj har jobbet for i lang tid. Vi har hvert år så lenge jeg har vært leder og ledere før meg, tatt dette opp blant annet når Stortinget har hatt høringer om neste års bevilgninger til helsesektoren. På landsmøtet vårt i 2015 var dette kravet en av resolusjonene, og våre tillitsvalgte på Haukeland i Bergen fulgte opp og fikk betydelig medieoppmerksomhet da de talte sin egen ledelse midt i mot på dette punktet. Derfor var det naturlig for meg å trekke frem dette arbeidet da denne gladnyheten kom, sier Jørgensen.

Det satte sennene i kok hos noen jordmødre i Norsk sykepleierforbund på Facebook, som mente at NSF hadde æren for dette alene siden helseministeren blant annet henviste til deres undersøkelse i vår om jordmødres arbeidsforhold og samtidighetskonflikter, da han fremmet kravet til helseforetakene.

Hardt ut gikk Jan Vegard Pettersen i fagavdelingen til NSF. På Facebook-gruppen «Jordmødre i Norge» langet han ut mot Dnj og skrev at Dnj gjør en elendig jobb for jordmødrene i helsepolitikken og at de ikke møter opp på viktige høringer, har aldri noen konkrete forslag og sitter som regel og sutrer.

Kirsten Jørgensen har nok av viktige politiske saker som Dnj skal kjempe for. Hun vil derfor prioritere sin tid på å få frem Dnjs syn i slike saker samtidig som hun vil jobbe målrettet med å bygge allianser både i politiske miljøer og hos samarbeidspartnere som Sanitetskvinnene, Gynkreftforeningen, Sex og Samfunn og i offentlige debatter.

– Jeg skjønner at mange av våre medlemmer reagerer på slike utspill noe de også har gjort. Jeg har tatt det strategiske valget at jeg ikke vil kaste meg inn i noen diskusjoner på Facebook eller andre sosiale medier på et slikt nivå. I denne konkrete saken tok jeg imidlertid kontakt med leder av NSF, Eli Gunhild By, og spurte om dette er noe NSF stiller seg bak siden vedkommende viste til sin jobb i organisasjonen da han uttalte dette. Hun svarte raskt at hun beklaget dette på det sterkeste og at utsagnene ikke er i tråd med NSF sitt offisielle syn. Jeg ser at han i ettertid har slettet innlegget sitt, og så får vi håpe at diskusjonen holder seg på et annet nivå i tiden fremover, sier Kirsten Jørgensen.

Må stå sammen

Dnj-lederen merker presset fra tillitsvalgte og medlemmer som vil at hun skal slå tilbake på det mange oppfatter som en målrettet kampanje fra sykepleierorganisasjonen for å få jordmødrene over som medlem.

– Vi er en liten organisasjon, og vi er ganske avhengig av hverandre. Å stå sammen som jordmødre er et kjempeviktig satsingsområde. Vi må løfte frem visjonen vår som går på at vi skal samle alle jordmødre i arbeidet for trygge arbeidsforhold og en synlig og sterk jordmortjeneste. Jeg skulle også ønsket at vi hadde greid å samle alle jordmødre i én organisasjon, men å gi fra oss selvstendigheten og tro at jordmors prioriteringer alltid vinner frem hvis man skal være en del av en stor organisasjon sammen med andre sterke faggrupper er en illusjon. Som selvstendig organisasjon har vi for eksempel like rettigheter som NSF når Stortinget kaller inn til høringer. Her får hver organisasjon likt tilmålt tid, og jeg bruker den tiden til kun å snakke jordmors sak. Jeg får ofte tilbakemelding på at det var lett å forstå Jordmorforeningens synspunkter i slike sammenhenger. Samtidig er vi uenig med NSF på noen områder også. Lønnspolitikken er det viktigste. Vi står for lokale lønnsdannelse og forhandler lokalt. Historisk sett har det gitt mest i lønningsposen til våre medlemmer, men det er en annen fordel med dette også. Når vi forhandler lokalt møter vi ledelsen på den enkelte arbeidsplass, og enten det er en kommune eller et helseforetak så får vi diskutert både arbeidsforhold, bemanning og prioriteringer i tillegg til lønn. Vi får synliggjort jordmors kompetanse og bidrag på en tydelig måte. Samtidig krever dette mer av våre tillitsvalgte. Derfor er tillitsvalgt skoleing og bistand til våre lokale tillitsvalgte en av våre viktigste prioriteringer i året vi nettopp har startet på, sier Jørgensen.

Kort vei til toppen

Hun poengterer at det er kort vei til de som jobber i Dnj og våre tillitsvalgte, henne selv inkludert.

– Det skal være lett for medlemmene å kontakte meg eller andre i sentralstyret og sekretariatet. Det at man får personlig støtte og hjelp i vanskelige saker er personlig viktig for den som trenger det.

I denne perioden har vi prioritert å være ute på medlemsmøter og andre sammenhenger hvor våre medlemmer treffes. Våre medlemmer er det viktigste vi har, og det skal medlemmene merke.

Samtidig ser hun at Dnj og henne selv kan bli enda flinkere til å synliggjøre det arbeidet Dnj gjør både overfor medlemmene og til samfunnet generelt kanskje først og fremst gjennom media.

– Mediestrategi og synlighet er viktig. Et mål her er at Dnj skal være den selvsagte organisasjonen som

media spør når de vil få frem jordmorsaker. Jeg har derfor valgt å stille opp hver gang media spør. Det nytter ikke å si at vi ikke er tilgjengelig selv om det er saker vi kanskje ikke har noe klart svar på, sier hun.

Dnj er også til stede i sosiale medier som Facebook og Twitter og disse kanalene skal brukes aktivt til å fremme Dnjs saker, men at hun selv skal bruke mye av sin tid som leder på å svare på alle usaklige og feilaktige påstander i sosiale media er hun ikke interessert i.

– Det har ikke noe for seg at Dnjs øverste leder skal bruke masse tid i debatter på sosiale medier, hvor hensikten til motdebattanten er å skade Dnj, sier hun.

Stortingsvalget

I månedene frem mot Stortingsvalget vil Dnj bruke tiden aktivt på å få de politiske partiene til å ta standpunkt i viktige saker som angår jordmødre og vårt arbeidsfelt.

– Vi har bedt om at fødeavdelingene må justeres opp til akuttavdeling, og dette kommer vi til å jobbe ytterligere med. At for eksempel Kjersti Toppe fra Senterpartiet har levert representantskapsforslag om både den kommunale jordmortjenesten og kvaliteten på de store fødeavdelinger kommer ikke helt av seg selv. Jeg har vært i flere møter med henne og representanter fra de andre partiene. Dette skal jeg fortsette med, men samtidig er en del av dette uformelle møter og relasjonsbygging over tid. Ikke alt kan derfor postes på Facebook eller skrives pressemelding om.

Hun tror en av de viktige «jordmorsaker» frem mot valget er å følge opp sykehusplanen. Her kan det bli endringer spesielt i forhold til de små fødeavdelingene dersom det kirurgiske akutttilbudet blir borte.

– Hvis dette fører til at de store fødeavdelingene får enda flere fødsler så går det galt. Vi må jobbe for det som Dnj mener er viktig – noe som er en differensiert og desentralisert fødselsomsorg slik at kvinnen får et reelt valg om å velge – også hjemmefødsler. Vi må se på hele strukturen. Vi kan ikke sentralisere til større enheter mer. Vi ser at en sentralisering ikke gir færre inngrep i fødselen. Sentralisering gir ikke nødvendigvis kvalitetsforbedring. Lokalsykehus har gode resultater og høyere brukertilfredshet. Vi ser at det er større inngrep i den normale fødsel enn hva som var tilfelle tidligere. På små fødeavdelinger er muligheten større til å gi én til én omsorg som har betydning for færre bruk av keisersnitt, smertelindring etc. Vi må beholde de små fødeavdelingene og jobbe for å få flere jordmorstyrte

fødeenheter. Dnj vil splitte opp de store føde-avdelingene, og en enhet som Føderiket i Oslo bør for eksempel gjenopprettes. Skal vi beholde den naturlige fødsel blir det viktigere og viktigere, sier Jørgensen.

Et annet viktig område blir barselomsorgen. Kirsten Jørgensen er glad for at kommuner som Tromsø og Oslo nå bemanner opp den kommunale jordmørtjenesten med tanke på å kunne utføre barselbesøk.

- Tall teller. Kommunejordmorundersøkelsen som vi gjorde i fjor viser at nesten halvparten av kommunene ikke greier å gi barseltilbud til sine nybakte mødre. Vi må fortsette å gjøre slike undersøkelser for å dokumentere virkeligheten til politikerne. Vi skal også se på arbeidspresset til jordmødre både i kommuner og på sykehus. Når vi hører at jordmødre begynner å føle seg utbrent så er det et stort varsku. Eldre jordmødre med masse kompetanse forsvinner ut. Hvor blir da overleveringen mellom nyutdannede og de med lang kompetanse av? Samtidig ser vi at nyutdannede ikke ønsker å jobbe på de store klinikkene. Det er for travelt. Det å dokumentere arbeidslivet til jordmødre blir en viktig ting for oss å gjøre i år, sier hun og vil i den forbindelse også trekke frem problemet med ufrivillig deltid og små jordmorstillinger.

Normtall og takster

Normtall er en annen ting som Dnj er opptatt av, og dette gjelder både i sykehus og kommuner.

Hun forteller at de er i dialog med Helsedirektoratet, og at målet er å få etablert en gruppe som kan utrede en form for minimumsbemanning med geografiske variasjoner knyttet til innbyggertall og gravide.

- Takster er et annet punkt. Vi har ingen forhandlingsrett på dette området i dag, og vi må derfor fortsette med å gi vårt syn her til Helse- og omsorgsdepartementet. I primærhelsemeldingen sies det at man må se på finansieringssystemet. Hva jordmødre mener om takster i det offentlige bør reises som en større diskusjon hos oss. I forhold til private jordmødre er dette en annen sak. Her må det økte satser til. Dilemmaet her er at det kreves avtale om driftstilskudd, og her møter vi stor politisk motstand. Når det gjelder hjemmefødsel så har vi spilt inn en hjemmefødselspakke hvor det skal gis takst til en jordmor 2. Samtidig må vi ivareta jordmors autonomi i hjemmefødsel. 3. november hadde vi møte med Helse- og omsorgsdepartementet om dette. De har forståelse for at hjemmefødsel er viktig. Jeg mener det er viktig å

jobbe for at dette også skal bli et offentlig tilbud, sier Jørgensen.

En annen tung politisk sak er fremtidens jordmorutdanning.

- I september 2015 hadde vi møte med Kunnskapsdepartementet om utdanning for jordmødre. Jeg opplever at det er veldig kontroversielt å be om en forsøksordning med direkteutdanning av jordmødre slik man blant annet har i Danmark. Spesialiseringen i yrket, og det store spennet jordmødre kan jobbe innenfor bør åpne for en slik nytenking. Vi må fortsette å spørre oss selv om sykepleierutdanningen er den rette plattformen for å bli jordmor slik yrket utvikler seg i dag. Målet nå er å få på plass en evaluering av utdanningen når masterutdanningen er på plass i alle høyskoler, sier hun.

Styrker organisasjonen

2017 blir også året hvor Dnj gjør store endringer i sin egen organisasjon. I løpet av året skal den nye regionstrukturen som landsmøtet har vedtatt, komme på plass, og med den også en betydelig satsing på skoloring og faglig styrking av våre tillitsvalgte og medlemmer.

- Vårt faglige felleskap er viktig. I ny organisasjonsmodell blir det enda viktigere. Jeg har stor tro på lokale initiativ her. Nordlyskonferansen som Dnj i Harstad arrangerer i februar er et godt eksempel her. Nå skal vi ha fagdag for ultralydjordmødre og lederkonferanse. Vi samler også grupper som jobber sammen. I fjor hadde vi lokal samling i Oslo for hjemmefødseljordmødre, og vi skal jobbe enda mer med dette. Til høsten kommer Jordmordagene igjen, men før det skal mange av oss til Toronto i Canada og Internasjonal jordmorkongress. Dnj sponser 25 prosent av påmeldingsavgiften til våre medlemmer. Kongressen blir også spennende med tanke på Dnjs internasjonale engasjement. Vi har fått de nordiske jordmororganisasjonene til å samle seg om Dnjs Trude Thommesen som vår kandidat til styret i ICM. Trude jobber frivillig som våre internasjonale sekretær og gjør blant annet en betydelig jobb med å styrke jordmorutdanningen i Afghanistan. Som medlem i Den norske jordmorforening skal vi også ta et internasjonalt ansvar, sier Kirsten Jørgensen.

5 mai blir det derfor viktig å markere vårt internasjonale engasjement « løp for livet » - det nytter!